

Lausunto

15.11.2018

MV/28/05.00.00/2016 1 (2)

Valtioneuvoston kanslia
Snellmaninkatu 1 A
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite

Asia

Suomen meripolitiikan linjausten lausuntokierros

Valtioneuvoston kanslia asetti 24.10.2016 eri ministeriöitä edustavan ohjausryhmän valmistelemaan valtioneuvoston Itämeri-selonteon päivittämistä sekä kehittämään ja koordinoimaan kansallista meripolitiikkaa. Valtioneuvosto teki marraskuussa 2017 periaatepäätöksen Suomen Itämeren alueen strategiasta (15a/2017), jonka jälkeen ohjausryhmä ryhtyi valmistelemaan valtioneuvoston yhteistä koordinaatioasiakirjaa tavoitteena valtioneuvoston periaatepäätös Suomen meripolitiikan linjauksista.

Ohjausryhmä käynnisti meripolitiikan kehittämiseen liittyvän työnsä järjestämällä Suomen meripolitiikan kehittämisseminaarin 13.12.2017 Turussa. Lisäksi sidosryhmät olivat laajalti mukana, kun Ekosysteemifoorumi järjesti Helsingissä 24.4.2018 ratkaisutyöpajan teemalla *Suomen meripolitiikan kehittäminen*.

Ohjausryhmä päätyi edellä mainittujen tilaisuuksien sekä ministeriöiden kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta valitsemaan esitetyt painopisteet. Ohjausryhmä on ottanut huomioon selonteot, strategiat ja toimenpideohjelmat, joilla on yhtymäkohtia meripolitiikkaan. Tämän asiakirjan linjauksilla ei korvata edellä mainittujen strategioiden linjauksia vaan täydennetään niitä erityisesti valtamerten osalta.

Suomen meripolitiikan linjausten luonnosasiakirjassa meripolitiikan kärjiksi on valittu merten suojelu, merilogistiikka, meriklusteri ja merellinen tuotanto. Kaikkiin näihin kärkiin liittyvät horisontaalisina teemoina automatisaatio, digitalisaatio ja data; osaaminen, tutkimus ja koulutus; EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen sekä rahoitus.

Meripolitiikan visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastomuutos ei ylitä valtamerten kestävyys. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka.

Museoviraston näkemyksen mukaan Suomen meripolitiikan linjaukset ovat kannatettavia sekä merien ja valtamerien suojelun että kestäväsin kasvun näkökulmista. Valitut linjaukset, kärjet, horisontaalit teemat, toimet ja prioriteetit eivät liity suoraan Museoviraston erityisiin vastuualueisiin, kuten merelliseen ja vedenalaiseen kulttuuriympäristöön- ja perintöön tai alan museotoimintaan. Joitakin yhtymäkohtia on kuitenkin löydettävissä. Muun muassa merellisen tuotannon kärjessä mainitaan yhtenä prioriteettina ”Kestävän merellisen virkistyskäytön ja siihen liittyvien hyvinvointivaikutusten tunnistaminen ja kehittäminen”. Vain riittävästi tunnistettu, suojeltu ja hyvin hoidettu sekä kestävästi hyödynnetty merellinen kulttuuriympäristö tarjoaa mahdollisuudet merelliseen virkistyskäyttöön,

hyvinvointipalveluihin sekä matkailuun. Tätä työtä tekevät muun muassa maakuntamuseot ja Museovirasto. Lisäksi merelliset museot, muun muassa Suomen merimuseo, ja niiden yleisötyö tuottavat hyvinvointivaikutuksia.

Myös horisontaalisissa teemoissa on yhtymäkohtia kulttuuriympäristöön muun muassa avoimen datan, digitalisaation sekä tutkimustiedon lisäämisen osalta. Museovirasto jakaa avoimesti kulttuuriympäristöön liittyvää dataa ja aineistoja (www.kyppi.fi). Lisäksi virasto tuottaa Itämeri- toimijana uutta tietoa sekä hyviä käytäntöjä merellisestä ja vedenalaisesta kulttuuriympäristöstä sekä omana työnään että kansainvälisissä hankkeissa ja yhteistyössä.

Linjausasiakirjan mukaan Suomi haluaa vahvistaa näkyvyyttään ja vaikuttavuuttaan muun muassa valtamerillä oli sitten kyseessä kansainvälinen merten hallinnointi ja suojelu tai suomalaisen osaamisen globaali hyödyntäminen. Suomi ei ole vielä ratifioinut Unescon vedenalaisen kulttuuriperinnön vuoden 2001 yleissopimusta (2001 Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage), joka on tullut kansainvälisesti voimaan vuonna 2009. Suomi äänesti vuonna 2001 yleissopimuksen hyväksymisen puolesta. Lisäksi Suomi on myös todennut hyväksyvänsä sopimuksen päätavoitteet ja aineellisoikeudellisen lähestymistavan. Sopimuksen ratifiointi, aktiivinen toimeenpano sekä siihen liittyvä kansainvälinen, erityisesti Itämeren alueen yhteistyö lisääisi Suomen tunnettavuutta globaalilla tasolla valtamerien suojelussa kulttuuriperinnön osalta. Ratifiointi antaisi Suomelle lisätyökaluja oman vedenalaisen kulttuuriperintönsä suojeluun Suomen talousvyöhykkeellä, jolla ei voida soveltaa munaismuistolakia (295/1963). Tämä on erityisen tärkeää talousvyöhykkeellekin ulottuvan merialuesuunnittelun käynnistyttyä Itämerellä.

Osastonjohtaja

Mikko Härö

Intendentti

Sallamaria Tikkanen